

İTÜ Mimarlık Fakültesi Tarihi Hakkında Kısa Bir Özet

Prof. Dr. Mete Tapan
İTÜ Mimarlık Fakültesi
Emekli Öğretim Üyesi

“Mimarlık Fakültemiz, 1946-1950 arası Taşkışla'nın restorasyonundan ve Mimarlık Fakültesi'nin örgütlenmesinden sonra ülkemize özellikle mimarlık eğitiminde önemli katkılarda bulunmuştur; ayrıca yetiştirdiği öğrencilerle, akademisyenlerle ülkemizin kalkınmasında önemli hizmetler vermiştir...”

Fakültemizin tarihi, 1847 yılına dayanmaktadır. 1773'te kurulan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun müfredatına mimarlık alanında da dersler konularak Batı usullerine göre mimarlık bilgileri verilmiştir. 1773'te, Sultan III. Mustafa döneminde kurulan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun, zaman içinde çeşitli isimler alarak (1883 Hendese-i Mülkiye, 1909 Mühendis Mektebi Âlisi, 1928

Yüksek Mühendis Mektebi, 1941 Yüksek Mühendis Okulu, 1944 İstanbul Teknik Üniversitesi) günümüze kadar gelmiştir. Mimarlık eğitimi 1900 başlarına kadar bir şube altında sürdürülmüş olup, 1944 yılında bu şube Mimarlık Fakültesi'ne dönüştürülmüştür.

Mimarlık Fakültemiz, 1946-1950 arası Taşkışla'nın restorasyonundan ve Mimarlık Fakültesi'nin örgütlenmesinden

Fotoğraf: Mustafa S. Yazgan

Paul Bonatz'ın çizgileriyle Taşkıışla Venüs Holü

"Kendine özgü, insanı saran bir gücü var bu yapının. Bir katedralde olduğu gibi bir melodi yayılıyor çevreye. Bu uzun koridorlarda tıpkı Vatikan ya da Louvre'da olduğu gibi insanı saran, etkileyici bir güç var. Sanki bu galeride gençlere şu çağrı yapılıyor. Sen bu topluluğa katılma şansına sahipsin. Bunun değerini iyi bil..."

Alman mimarlık dergisi Boumeister'in 1950 Ağustos sayısında Prof. P. Bonatz Taşkıışla'yı böyle tanımlıyor.

sonra ülkemize özellikle mimarlık eğitiminde önemli katkılarda bulunmuştur, ayrıca yetiştirdiği öğrencilerle, akademisyenlerle ülkemizin kalkınmasında önemli hizmetler vermiştir.

Mimarlık Fakültemizin oluşumunda, eğitim programlarının hazırlanmasında yabancı uzman hocaların

Mimarlık Fakültemizin oluşumunda, eğitim programlarının hazırlanmasında yabancı uzman hocaların katkısının çok büyük olduğunu belirtmekte büyük yarar vardır. Özellikle, Alman ve Avusturyalı uzmanların etkisi çok büyüktür.

katkısının çok büyük olduğunu belirtmekte büyük yarar vardır. Özellikle, Alman ve Avusturyalı uzmanların etkisi çok büyüktür. Genellikle, örneğin kürsü isimleri, ders konuları Almanya ve Avusturya'daki "Technische Hochschule"lerdeki kürsü adlarıyla veya ders konularıyla aynı olmuştur. Alman eğitim modeli, etkisini yaklaşık 1960'ların ortasından sonra kaybederek, yerini Anglo-Amerikan ekolüne terk etmeye başlar. Paul Bonatz, Clemens Holzmeister, Gustav Oelsner, Rudolf Belling yukarıdaki Alman eğitim modelinin fakültemizde uygulanmasında başlıca rol oynayan hocalardır.

Yine bu saydığım hocalardan Paul Bonatz'ın ve Atatürk'ün Anıtkabir mimarlarından, fakültemizin ilk dekanı Emin Onat'ın Taşkıışla'nın mimarlık fakültesine dönüşümünde yaptığı katkıları unutmamak gerekir.¹

Kentin ve İTÜ'nün sembol binası

Taşkıışla binası, kentimizin ve aynı zamanda İTÜ Mimarlık Fakültesi'nin bir sembolüdür. Birinci sınıf korunacak bir anıt olan Taşkıışlamızın sonsuza kadar Mimarlık Fakültesi olarak hizmet vermesinin tüm mezunlarımızın bir dileği olduğunu bir kez daha belirtmekte yarar vardır.²

Fakültemizin; konumuyla, eğitim sınıf ve atölyeleriyle, iç avlu ve geniş koridorlarıyla dünyada örnek gösterilen bir anıt binada yer alması, öğrencilerine ve hocalarına her zaman önemli bir ilham kaynağı olmuştur. Taşkıışla eski ile yeni arasında önemli bir köprü olmuş, örnek bir dönüşüm projesidir.

Fakültemiz, 1960'lı yılların ortasında eğitim alanında önemli değişikliklerin yapıldığı bir okul haline gelmiştir. Doktora ve mimarlıkta yeni uzmanlık alanları üzerine yapılan çalışmalar, yeni kavramları da beraberinde getirmiştir (Örneğin; mekân örgütlenmesi, tasarım yöntemleri, fiziksel çevre korunması gibi alanlarda bilimsel çalışmalara ağırlık verilmektedir). Ayrıca, bu dönemde

¹Anıtkabir'in diğer mimarı Prof. Orhan Arda, fakültemizin değerli hocalarından biridir.

²Taşkıışla, bir hastane olarak (Mekteb-i Tibbiye Şahane için), 1846-1852 yılları arasında Williams James Smith tarafından yeni Rönesans üslubunda tasarlanmıştır. 1860 yılında kışla olarak kullanılmaya başlanan bina, 1943'ten sonra İTÜ'nün hizmetine verilmiştir.

Fotoğraf: Mustafa S. Yazgan

Fakültemizin; konumuyla, eğitim sınıf ve atölyeleriyle, iç avlu ve geniş koridorlarıyla dünyada örnek gösterilen bir anıt binada yer alması, öğrencilerine ve hocalarına her zaman önemli bir ilham kaynağı olmuştur.

Şehircilik Enstitüsü, Restorasyon ve Rölöve Enstitüleri kurulur. Amaç, araştırmaları desteklemek, dünyadaki çalışmalarını tanıtmaktır.

Dönemin özelliklerinden biri de öğretim üyesi yetiştirilmesi amacıyla Mimarlık Fakültesi'nden birçok genç akademisyenin yurtdışına gönderilmesi olmuştur. Özellikle İngiltere ve Amerika'ya gönderilen akademisyenler doktora veya doktora sonrası çalışmalarını yaptıktan sonra görevlerine dönmüşlerdir.

Zaman içerisinde, İTÜ Mimarlık Fakültesi ülkemizde ve dünyadaki gelişmeler nedeniyle eğitim program ve örgütlenmesinde de bazı değişiklikler yapmıştır. Beş yıllık eğitim, dört yıl lisans ve iki yıl yüksek lisans eğitimine dönüşmüştür. Ayrıca Mimarlık Fakültesi beş bölüm halinde eğitime devam etmektedir. Şehir ve Bölge Planlama, Mimarlık, Endüstri Ürünleri Tasarımı, Peyzaj Mimarlığı ve İç Mimarlık bölümleri oluşturularak farklı uzmanlık alanlarında Mimarlık Fakültesi başarıyla hizmet vermektedir.³

Dünyanın önde gelen mimarlık okullarıyla işbirliği

Fakülte, çeşitli ülkelerin üniversitelerinin mimarlık fakülteleriyle işbirliğine girmiştir. Amaç; dünyadaki mimarlık alanındaki gelişmeleri incelemek ve tasarım alanındaki çağdaş araç ve deneyimleri ülkemizde uygulamaktır (Örneğin; Bilişim Anabilim Dalı'na bağlı yeni programların uygulanması). Güney Avustralya Üniversitesi, Sydney Mimarlık Okulu, San Antonio Teksas Üniversitesi, Graz Üniversitesi, Viyana Üniversitesi, Eindhoven Üniversitesi, Atina Üniversitesi, Westminster Üniversitesi, işbirliği yapılan üniversitelerden bazılarıdır.

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin öğretim üye ve yardımcılarıyla beraber ülkemizin mimarlık eğitiminde her zaman önemli bir yeri olmuştur. Hem araştırma hem de eğitim alanında önemli çalışmalar gerçekleştirmiş olan fakültenin yetiştirdiği öğrenciler, ülkemizdeki önemli birçok yapının mimarıdır. Yurtdışında da önemli projeler geliştiren mezunlar, başarılarıyla ülkemizi temsil etmiş ve halen de etmektedir. Ayrıca fakülte, ülkemizde yeni kurulan birçok mimarlık fakültesine örnek olmuş ve kuruluşlarına yardımcı olmuştur.

Dünyadaki diğer fakültelerle yarışan İTÜ Mimarlık Fakültesi, atölyeleriyle, dershaneleriyle, laboratuvarlarıyla, öğretim ve idari kadrosuyla çağdaş, evrensel değer ve araçlarla donanmış örnek bir eğitim kurumudur.

³Mimarlık Fakültemiz 2008'de NAAB (American National Architectural Accrediting Board) tarafından akredite olmuştur.